

INFOSÜSTEEMID JA ANDMEBAASID

Andmebaasi kasutajaliides:

Vormid MS Accessis (Forms)

Õppejõud: Lektor Merle Laurits
(MA, Infoteadus)

Kontakt: Merle.Laurits@tlu.ee

Vormingute loomine MS Accessis

- Andmete sisestusvormide loomiseks tuleb **kõigepealt luua tabelid**, mille põhjal saab kujundada vormid (ühest või mitmest tabelist).
- Vormingud annavad võimaluse andmete **mugavamaks sisestamiseks**, redigeerimiseks ja vaatlemiseks ühe kirje (nt 1 kliendi sisestuse) lõikes.
- Antud juhul redigeeritakse/ sisestatakse ühte kirjet korraga ja ülejäänud jäävad varjatuks.
- Vormingud võivad olla seotud ühe või mitme tabeli või päringuga.
- Vormingu loomiseks võib kasutada nuppu AutoForm või abistajat FormWizard.

Uue ekraanivormi koostamiseks

- Kõigepealt vali vormingute leht andmebaasis (Forms) ning käsunupp **New Form Wizard**
- vali tabel/ päring, mille põhjal vorming koostada
- vali sobivad väljad, mida vormingus näidata
- vali vormingule sobiv väliskuju
- vormingusse võib valida välju ka teistest tabelitest, sel juhul tuleb peale esimese tabeli väljade valimist valida uus tabel ja sellest vajalikud väljad (nende kahe tabeli vahel peab olema seos. Jälgida seose suunda: põhitabeli väljad valida kõigepealt)
- vormingu kohendamiseks/ muutmiseks tuleb see avada redigeerimisrežiimis (Design)

Vormi võimalused

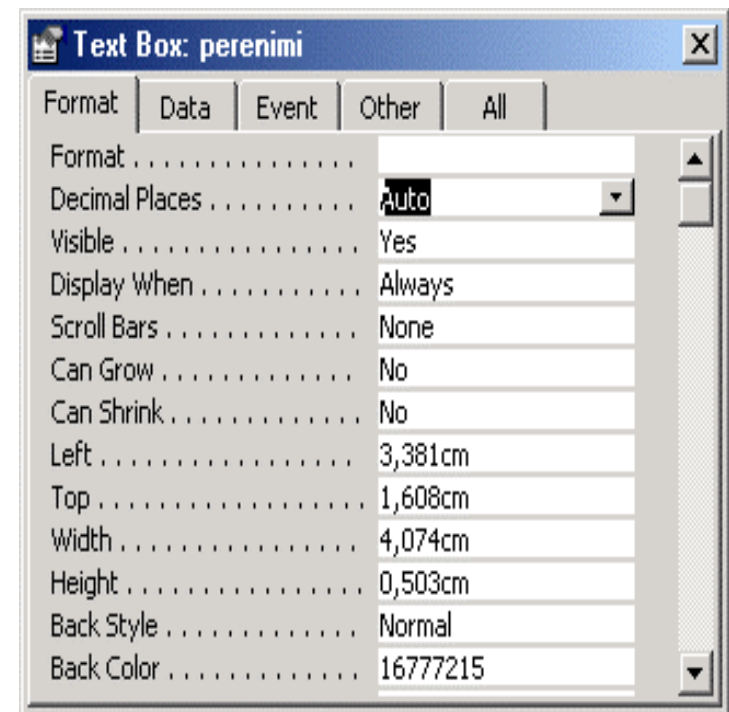
- Vormile saab andmeid lisada ja neid muuta. Kõik siin tehtud muudatused tehakse kohe ka andmebaasi tabelis ja need muutused (andmesisestused) on jäävad, st. salvestatakse automaatselt ka tabelis.
- Vormi allääres on **kirjete** (Record) loend. Nooltega edasi-tagasi liikudes saab kirjeid muuta ja ka lisada.
- Vormi vaade : sisestus-režiimis ja disainis

The screenshot shows a window titled 'Klient' with a list of input fields for a client record. The fields are: KlientID (empty), eesnimi (Karl), perenimi (Karu), sünniaeg (12.04.1997), maa (est), postiindeks (12321), aadress (Raja 4 -6), telefon (6857483), and sugu (m). At the bottom, there is a record navigation bar showing 'Record: 1 of 1' with navigation icons.

The screenshot shows a window titled 'Klient : Form' in design mode. It displays a grid layout of the form fields. The fields are arranged in a table-like structure with labels on the left and input areas on the right. The fields are: KlientID, eesnimi, perenimi, sünniaeg, maa, postiindeks, aadress, telefon, and sugu. The window also includes a 'Form Header' section at the top and a 'Form Footer' section at the bottom. A vertical list of numbers (1-7) is visible on the left side of the grid.

Vormi muutmine ja täiendamine

- Igal vormil on päis ja jalus (Form Header, Form Footer). Andmete lisamiseks tuleb vastavalt kas päise või jaluse riba alumisest servast kursoriga kinni võtta ja kursorit alla poole lohistades ruumi teha. Kõiki objekte vormil saab muuta, neil paremat hiire klahvi klikates ja vastavaid valikuid valides. Kõige rohkem muudatusi luba teha Properties käsk.
- Format - objekti välimus
- Data - andmete kuvamise vorm
- Event - kas seoses selle objektiga käivitub mingi sündmus
- Other - teised seaded
- All - kõik eelpoolnimetatud seaded ühes koos.

MS Accessi vormid (Forms): näide

päis (Form Header)

kirje (Detail)

jalus (Form Footer)

väljad (Controls)

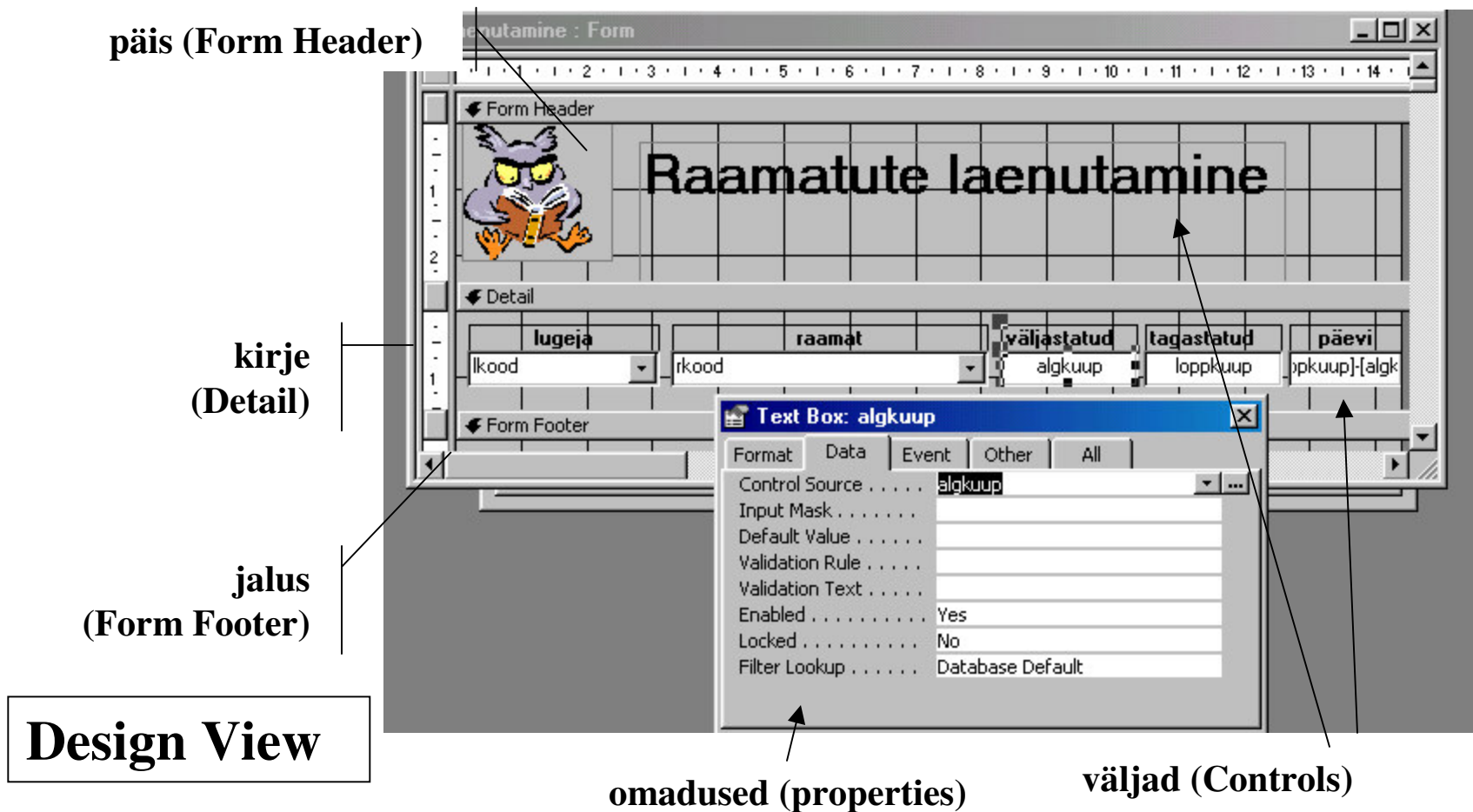
lugeja	raamat	väljastatud	tagastatud	päevi
Ants Karu	Pet cocker spaniel	01.02.2000	14.02.2000	13

14.03.2000 10:25:47

Record: 2 of 9

Form View

Vormid disain-vaates

Vormi omadused (andmed)

tabel või päring

The screenshot shows the 'Form' dialog box with the 'Format' tab active. The 'Record Source' is set to 'laenuamine'. The 'Filter' field is empty. The 'Order By' field is empty. The 'Allow Filters' property is set to 'Yes'. The 'Allow Edits' property is set to 'Yes'. The 'Allow Deletions' property is set to 'Yes'. The 'Allow Additions' property is set to 'Yes'. The 'Data Entry' property is set to 'No'. The 'Recordset Type' is set to 'Dynaset'. The 'Record Locks' property is set to 'No Locks'.

Property	Value
Record Source	laenuamine
Filter	
Order By	
Allow Filters	Yes
Allow Edits	Yes
Allow Deletions	Yes
Allow Additions	Yes
Data Entry	No
Recordset Type	Dynaset
Record Locks	No Locks

Vormi omadused (formaad)

single form -

üks vorm üks kirje

continuous forms -

**detail korratakse nii mitu
korda, kui aknasse mahub**

datasheet - nagu tabel

The screenshot shows a 'Form' dialog box with several tabs: 'Format', 'Data', 'Event', 'Other', and 'All'. The 'Format' tab is selected. The dialog contains a list of properties and their values:

Property	Value
Caption	laenutamine
Default View	Single Form
Views Allowed	Single Form
Scroll Bars	Continuous Forms
Record Selectors	Datasheet
Navigation Buttons	Yes
Dividing Lines	Yes
Auto Resize	Yes
Auto Center	Yes
Border Style	Sizable
Control Box	Yes
Min Max Buttons	Both Enabled
Close Button	Yes
Whats This Button	No
Width	14,392cm
Picture	(none)
Picture Type	Embedded
Picture Size Mode	Clip
Picture Alignment	Center
Picture Tiling	No
Grid X	10
Grid Y	10
Layout for Print	No
Palette Source	(Default)

Käsunupud Accessi vormidel

- MS Accessis saab kõigile sisestusvormidele ja ka peavormile paigutada käsunuppe (Command Button) – nt vormi sulgemiseks, trükkimiseks, uue kirje sisestamiseks jne
- Ava vorm/ peamenüü design režiimis
- Menüüst valida View/ Toolbox (avaneb toolboxi menüüd). Klikka nupp Control Wizards aktiivseks.
- Vali nupp Command button ja paiguta see vormile. Vali soovitud tegevus nupule (Categories: vali tegevuse kategooria, nt Form Operations, Actions: soovitud tegevus nupule).
- Record Navigation – kirjete otsing ja navigeerimine
- Record Operations – kirje kustutamiseks, uue lisamiseks, salvestamiseks, trükkimiseks
- Form Operations – uue vormi avamiseks, vormi sulgemiseks, andmete värskendamiseks, trükkimiseks...
- Report Operations – aruannete vaatamiseks ja trükkimiseks

Objektide lisamine Toolbox nupu abil

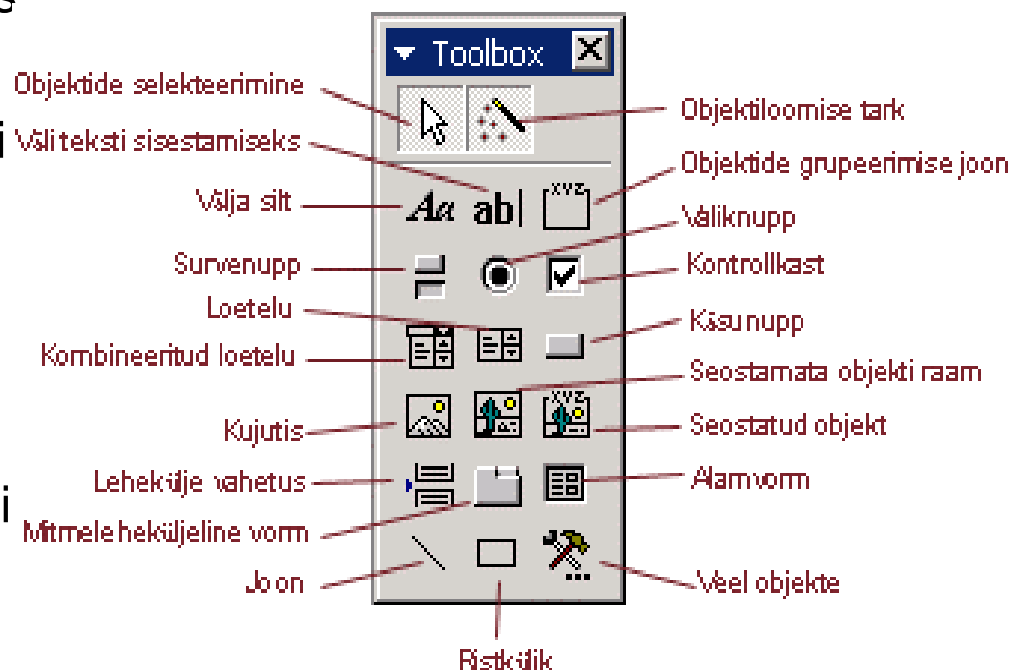
■ **Loetelu ja kombineeritud loetelu**

on kerimisribaga valikute loend, mis koosneb ühest või mitmest veerust. Loetelu on lihtne loetelu ja on kogu aeg ekraanil näha. Kombineeritud loetelu on tekstikasti ja loetelu ühend üheks kontrollilemendiks, mille loetelu avaneb kasutamisel. Nimetatud loetelud võivad olla seotud tabeli või päringuga, olla fikseeritud loetelu.

■ **Survenupp, valiknupp ja kontrollkast** on ühe sisu, kuid erineva tähendusega. Nad annavad jah/ei väärtuse.

■ **Käsunupp** võimaldab täita mingi korralduse (vormi avamine, sulgemine jne.)

■ **Alamvormi** kasutatakse siis, kui põhivormi ja alamvormi andmete vahel on üks-ühene suhe.

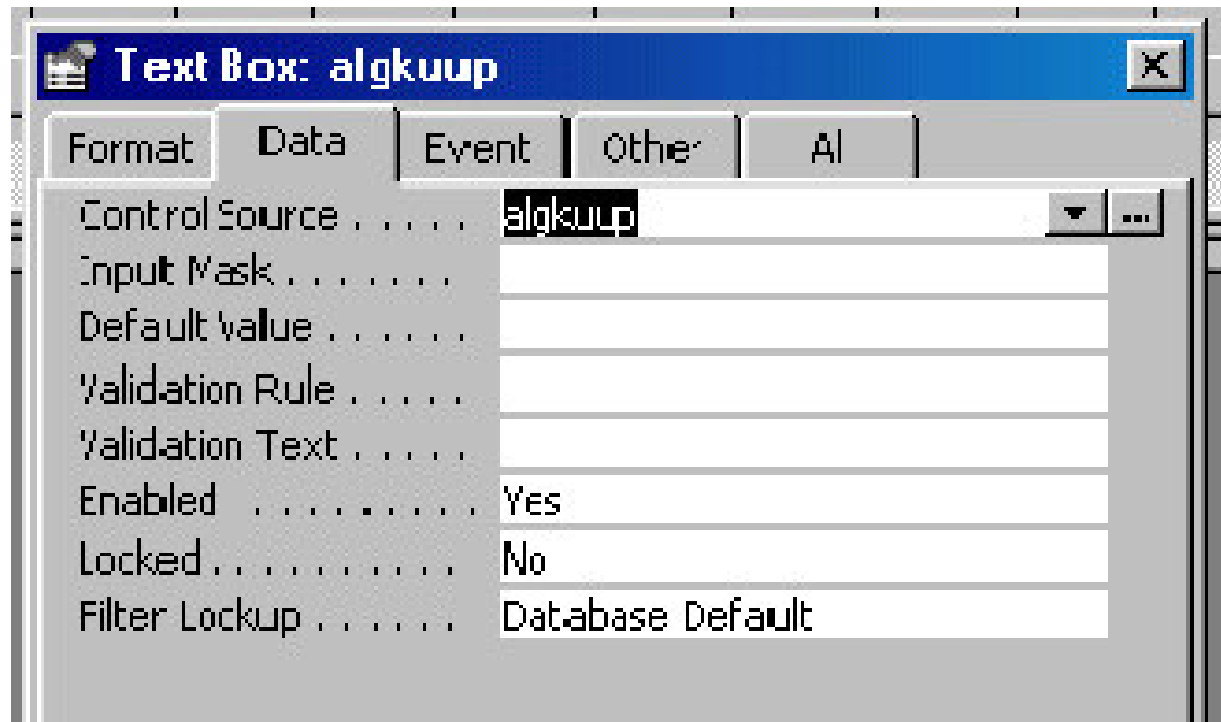

Väljad (controls)

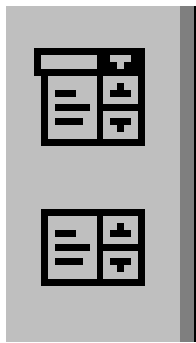

text box

- sisetatakse väärtus
- näidatakse avaldis:
=[loppkuup]-[algkuup]

Väljad - menüüd

combo box

list box

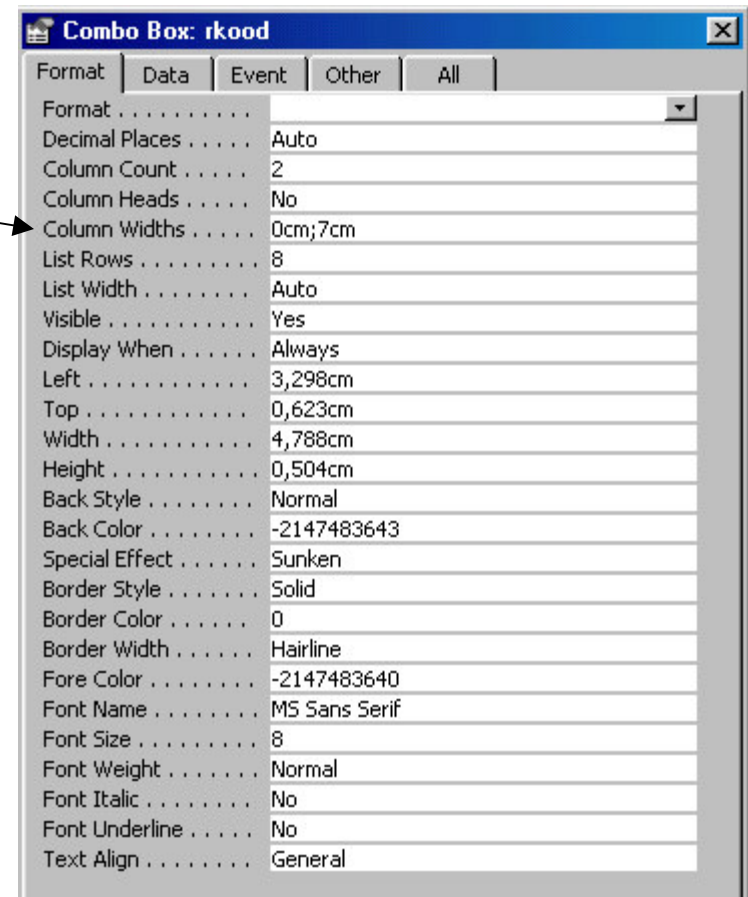
Combo Box: rkood

Format | Data | Event | Other | All

Control Source	rkood
Input Mask	
Row Source Type . . .	Table/Query
Row Source	SELECT raamatud.id, raamatud.pealkiri F
Bound Column	1
Limit To List	Yes
Auto Expand	Yes
Default Value	
Validation Rule	
Validation Text	
Enabled	Yes
Locked	No

combo box - formaat

NB! vormivaates paistab
esimene veerg, mille laius on
>0

Andmebaasi peamenüü koostamine

Switchboard Manager

- Andmebaasi mugavamaks kasutamiseks on otstarbekas koostada kasutajale peamenüü.
- Seal asuvad sagedamini kasutatavad vormid ja aruanded, lisaks võimalus andmebaasist väljuda (töö lõpp vms).
- Peamenüüle omakorda saab kujundada alammenüü, nt eraldi paneel aruannete vaatamiseks.
- Eelnevalt peavad kõikidest vajaminevatest tabelitest ja päringutest olema loodud sisestusvormid.
- Vali, missuguseid operatsioone baasi kasutajad peavad kõige sagedamini kordama.

Peamenüü/ kasutajaliidese koostamine

Menüü koostamiseks tuleb valida:

- Tools/ Database Utilities/ Switchboard Manager
- vali peamenüü aknale nimi (Switchboard Name)
- Edit Switchboard Item - vali vajalikud objektid ja lisa tegevused käsurealt (command)
- Form: näitab, missugune vorming avatakse
- Text: näitab, mis tekst on ekraanivormil (peamenüül)
- peamenüüle saab valida nii aruandeid kui ka vorminguid
- viimase nupuna lisa Töö lõpp - Exit Application
- Tools/ Startup/ Display Form/Page valime vormi nimeks Switchboard

Makrod (Macros)

- Kasutatakse MS Accessis tegevuste automatiseerimiseks.
- Näide: Makro nimega AutoExec avab automaatselt peamenüü (Switchboard Manager) andmebaasi avamisel.
- Koostame Design menüüs uue makro vastavate parameetritega: vorm nimega peamenüü avatakse automaatselt andmebaasi avamisel (vt näidis)

Makro näidis: soovime, et andmebaasi käivitamisel esimesena avaneks automaatselt peamenüü (Switchboard)

- *Action: Comment*
- käivitatakse automaatselt andmebaasi avamisel
- Echo keela kuva muutmine makro töö ajal
- OpenForm Ava vorm Switchboard (peamenüü)
- *Action Arguments:*
- Echo On: Yes
- OpenForm: Form Name: Switchboard, View: Form